

Tartalom

Miért menjenek a gyerekek tanyára?	3
A program előzményei	4
Fő céljaink	6
A program részletes céljai	6
A program értékrendje	8
Módszertan	8
A 2012. évi kísérleti szakasz tapasztalatainak összegzése	11
Egy nap a tanyán	12
A tanyapedagógia szereplői	15
A gazda	15
Az iskolák	15
A pedagógusok	16
Az animátor	16
A program finanszírozása	18
Várható eredmények	19
További feladatok, a program folytatása	20
Hogyan kapcsolódhatnak be az iskolák a programba?	22

Ezúton szeretnénk köszönetet mondani mindazoknak, akik a tanyapedagógiai program kísérleti szakaszának megvalósulását segítették:

Támogatónk: A Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat és a NAKVI.

Fogadó gazdáink: Borda József és felesége, Edit, valamint id. Borda József (Pócsmegyer); Kukláné Fábián Aranka és édesanyja, Aranka néni - Eszter Tanya, Brezsnik György (Csorvás), Gyurcsány Mihány és felesége, Erzsike (Nyíregyháza – Mandabokor); Miklós Rudolf és felesége, Eszter, Benedek János, Kiss János és Gerzsényi Judit (Mikóháza).

A résztvevő iskolák: Waldorf Általános Iskola (Nyíregyháza); Konyfa Általános Iskola (Budapest, XV. Kerület); Móra Ferenc Általános Iskola (Nyíregyháza); Kazinczy Ferenc Általános Iskola (Békéscsaba); Kazinczy Ferenc Általános Iskola (Sátoraljaújhely); Túróczi Zoltán Evangélikus Általános Iskola (Nyíregyháza).

Animátoraink: Kolocsán Tünde, Révész Márton, Dr. Szigetvári Csaba, Varga András, Mádi Péter Pál (E-misszió Egyesület)

„A valóság előbb-utóbb igazat ad a képzeletnek.”

Gabriel García Márquez

Miért menjenek a gyerekek tanyára?

Hazánkban a falusias életmód eltűnőben van. A paraszti hagyományoknak kevés a becsülete, a falvak egyre inkább külvárosi jellegű alvó településekké válnak, a háztáji udvart gyeper és tuja váltja fel, az állattartás szinte eltűnt. A falun élők többsége városokban keres megélhetést, segélyre vár, vagy a szürke-, feketegazdaságban próbál boldogulni.

Közben egyre kevesebb természetes ételkészletet fogyasztunk, szinte teljesen ki vagyunk szolgáltatva az élelmiszeripar által előállított árucikkeknek, valamint azok kétes összetételének. Az élelmiszert nagyobb részben a nagyüzemi mezőgazdaság termeli meg, gyakran nem is hazánkban, hanem külföldön.

A gyerekek egyre kevesebbet tudnak az állatokról, növényekről, a szerzőkről, illetve arról, hogyan lesz mindebből élelmiszer. Az élelmiszert jórészt abban a formában ismerik, ahogyan az áruházakban találkoznak vele, már ha egyáltalán élelmiszert nevezhetünk bizonyos árucikkeket. Az életet közösségi oldalakon éljük, egyre kevesebb valódi dolog van az életünkben.

A fenti folyamatok kiszolgáltatottá tesznek bennünket és eltávolítják a felnövekvő nemzedéket az élet alapvető elemeitől, a munkától és a földtől.

Ezen a helyzeten javíthatunk azáltal, hogy megismertetjük és megszerettetjük a fiatalokkal a vidéki kétféle munkát, a gazdálkodást.

További lényeges hozadéka lehet a programnak, hogy a hagyományos gazdálkodási gyakorlat oktatásával javítjuk annak társadalmi megítélését, értékévé emeljük a vidéki ember munkáját, mint olyat, amit minden magyar gyereknek fontos ismernie. Az ilyen oktatás ezért jót tehet a magyar gazdálkodók önértékének, büszkeségének is, azt üzeni, hogy fontos, amit napról napra tesznek.

A gazdálkodási gyakorlat oktatásában nagyon jó példa Franciaország, ahol - több más EU tagországhoz hasonlóan - társadalmi szinten nagyobb becsülete van a dolgos vidéki embernek, az élelmiszer előállítójának. Ez a nagyobb megbecsülés hozzájárulhat a hazai termékek választásához és a jó értelemben vett hazafiaságot, társadalmi összetartást szolgálja.

A program előzményei

A tanyapedagógiai programot 2011 elején együttműködésben kezdte el kidolgozni több civil szervezet¹ saját hazai, illetve francia tanulmányutakon szerzett tapasztalataik alapján. A kezdeményezők közül többen a gyakorlatban is gazdálkodnak, illetve 15-20 éve foglalkoznak környezeti szemléletformálással és környezeti neveléssel.

¹ A tanyapedagógiai program kezdeményezői az E-misszió Természet-és Környezetvédelmi Egyesület (Nyíregyháza), a Polyán Egyesület (Mikóháza) és az Inspi-Ráció Egyesület (Nyíregyháza)

A résztvevők az elmúlt két évtizedben megtapasztalták a környezeti szemléletformálás korlátait. A rendszerváltás után, a globalizálódó környezetben kialakult egy társadalmi és gazdasági szerkezet, melynek meghatározó jellemzői a növekedés, az egyre élénkülő fogyasztás és a jövedelmek koncentrációja, a növekvő társadalmi különbségek. Mivel a rendszer szerkezete meghatározza annak működését, ezért nem várhatjuk el a fogyasztóktól sem, hogy pusztán a szemléletformálás hatására gyökeresen más, fenntarthatóbb életmódra váltsanak. A helyi termelést, az élelmiszer előállítását ezért újra közelebb kell hozni az emberekhez, ezáltal a termelési-fogyasztási rendszer egyes meghatározó összetevőit változtatjuk meg. Újra a közösségek kezébe kerülhetnek - legalább részben - az önrendelkezés olyan fontos elemei, mint az élelmiszer előállítása és értékesítése. Ezt a célt jól szolgálhatja az, ha a gyerekeket ismertetjük meg a gazdálkodás alapjaival.

A program egyik első lépéseként szakmai egyeztetéseket kezdtünk a Vidékfejlesztési Minisztérium és a Nemzeti Erőforrás Minisztérium illetékes osztályaival, valamint a Nemzeti Agrárszaktanácsadási, Képzési és Vidékfejlesztési Intézettel (NAKVI).

Két tanulmányút keretében ismerkedtünk a tanyapedagógia francia gyakorlatával, meglátogattunk olyan farmot, amely egyetlen napon 150 kisiskolás gyereket is képes fogadni és gyakorlott animátorok segítségével tartalmas módon vonja be őket egy gazdaság változatos, mindennapi életébe.

A 2012-es évben támogatásból és önkéntes munkával hazánk több térségében megszerveztünk egy 8 alkalomból álló tavaszi és egy 12 alkalomból álló őszi szakaszt. A két kísérleti szakasz során 5 iskola (Budapest, Békéscsaba, Nyíregyháza, Sátoraljaújhely) 3-7. osztályos tanulói részére tartottunk tanyasi gyakorlati foglalkozásokkal. Elkezdtük megalapozni a tanyapedagógiai hálózatot a Falusi és Agroturizmus Országos Szövetségével (FATOSZ) együttműködve, valamint egy szakmai konferencia, média megjelenések és jelen kiadvány

segítségével igyekszünk növelni a tanyapedagógiai program ismertségét és elfogadását, segíteni beépülését a hazai oktatás- és agrárpolitikába.

Fő céljaink

Hazánkban minden gyerek ismerje meg a hagyományos, falvainkban még fellelhető gazdálkodási módokat egy tudatos, életre nevelő pedagógiai programon keresztül.

Szerezzen saját tapasztalatokat az élelmiszer előállításban, kerüljön közelebb a vidéki emberhez, a vidéki megélhetéshez és tisztelje azokat.

A program részletes céljai

Az iskoláskorú gyerekek számára átélhetővé tenni a gazdálkodást, növénytermesztést, állattartást és termékfeldolgozást. A gyerekek tapasztalják meg, hogyan lesz a vetőmagból élelmiszer, legyen számukra becslése a földnek, a vidéki embernek és a kétkezi munkának. Tanulják meg, hogyan kell fogni a szerszámot, hogyan kell bánni az állatokkal és a földdel. Lássák, ahogy a kezük munkája nyomán termés születik, hogy évszokról évszakra, évről évre hogyan változik talaj, növény, állat. Legyenek gazdái annak a darab élővilágnak, amit a gazda/nevelő rájuk bíz.

Szeretnénk, ha a gyerekek megértenék a természetes adottságokhoz igazodó gazdálkodás, tájhasználat jelentőségét.

További kiemelt célunk a résztvevőkkel megszerettetni a közösen végzett munkát és a tudatos gazdálkodást, ezáltal javítani a munkamorált.

Hosszabb távon szeretnénk, hogy a gyerekek az így szerzett ismeretek alapján felnőttként nyitottabbá váljanak a gazdálkodásra, valamint tudatosabb fogyasztókká váljanak az élelmiszerek és a táplálkozás tekintetében.

Munkakapcsolatot igyekszünk teremteni több ágazat szereplői, a pedagógusok, a mezőgazdasági vállalkozók, gazdák, valamint a környezeti neveléssel és szemlélet-

formálással foglalkozó szervezetek között.

Egy országos hálózatot szervezünk a tanyapedagógiai foglalkozásokat fogadó, illetve annak tematikáját ismerő gazdaságokból, parasztportákból.

A program értékrendje

A program keretében az alábbiakat tekintjük értéknek:

- A megélhetést lehetővé tevő, a természet ismeretén alapuló tudás, ami egyben szellemi-kulturális örökségünk része;
- Tisztességes vidéki megélhetés;
- A vidéki munka, a falu becsülete, jelentősége a társadalomban;
- Egészséges ételkészítés, helyi termékek;
- Együttműködés, összefogás;
- Természetközeli gazdálkodás, melyben az ember megőrzi, sőt gazdagítja a biológiai és élőhelyi sokféleséget;
- Józan paraszti ész;
- Nemzedékek és társadalmi csoportok közötti kölcsönös megértés, kapcsolat.

Módszertan

A tanyapedagógia a tapasztaláson, a saját munka által való tanuláson alapul, különleges, emlékezetes élményeket nyújt a gyerekek számára. Az élet egyes folyamatait teljes körforgásában mutatja be (pl. növényből humusz, vagy trágya, majd újra növény) és igyekeznek az étkezésben a saját termést felhasználni. Nagy hangsúlyt helyez a közösségben végzett munkára, ezen keresztül a közösség fontosságára.

A foglalkozások során számos pedagógiai módszert és munkaformát alkalmaztunk (frontális osztálymunka, csoportmunka, tanári közlés, megbeszélés, szemléltetés, kooperatív oktatás) melyek segítségével hatékonyabban megvalósíthattuk céljainkat. A foglalkozásokat megelőzően az animátorok előzetesen felmérték az adott gazdánál található lehetőségeket és ennek megfelelően választották meg a szükséges módszereket, munkaformákat,

figyelembe véve a foglalkozások tartalmát és a diákok életkori sajátosságait. Minden esetben egy-egy helyi gazdánál zajlottak a foglalkozások, így lehetőség volt arra, hogy a gyerekek kéz közelből ismerkedjenek meg a tanyasi élet eszközeivel és tapasztalás útján jussanak új információkhoz. A foglalkozások során nem csak a tanulókat, hanem a kísérő pedagógusokat is bevontuk egy-egy tevékenységbe, mely nagyban hozzájárult a program sikerességéhez. A tanárok visszajelzései azt mutatják, hogy a foglalkozások során megszerzett tudás és ismeret az iskolai oktatás során jól hasznosítható, illetve egy-egy tananyag kapcsán könnyen feleleveníthető (pl. ének órán a tanyán tanult népdalok, irodalom órán a foglalkozások során elhangzott népmesék, történetek stb.). Az új ismeretek megszerzése mellett fontos, hogy egy-egy foglalkozás alkalmával a gyerekek megtapasztalják a közös munkát, annak szépségeit és nehézségeit, valamint jobban megismerik egymást. A csoportmunka összekovácsolja a gyerekeket és megtanítja őket társaik és a kétkezi munka tiszteletére. A tevékenységek során megmutatkoznak olyan képességek, illetve viselkedésformák a gyerekeknél, melyek a zárt tantermi oktatásban nem felismerhetők.

Integráló jelleg: A program egyszerre foglalja magában a környezet- és természetismeret, az ökológia, a földrajz, a testnevelés, a technológiai ismeretek és a közösségben végzett munka elemeit, ezért integráló, holisztikus jellegű, életünk fontos részeit teszi érthetővé és megélhetővé.

Játékos, élvezetes forma: Bármilyen oktatásban meghatározó az, hogy milyen hosszan vagyunk képesek lekötni a gyerekek figyelmét és rávenni őket a közös munkára. A résztvevő korosztályok (9-14 éves gyerekek) korából adódóan ehhez szükség van játékokra és az egyes feladatok érdekfeszítő bemutatására, ezen követelményeknek a képzett és gyakorlott animátorok jól meg tudnak felelni.

Beépülés az oktatásba: A programot egy intenzív próbaidőszak után javasoljuk beépíteni a Nemzeti Alaptantervbe, hogy ilyen oktatásban minden magyar iskolás gyerek részesüljön.

Kapcsolat a mindennapi élettel: Az oktatás során az egyes munkafolyamatokat és termékeket úgy mutatjuk be, hogy minél jobban látható legyen az adott munka, vagy termék kapcsolata a mindennapi élettel.

Hálózatosodás: A program keretében mintagazdaságok hálózatát célszerű kialakítani, ezek lehetnek a gyakorlatok helyszínei. A hálózati jelleg megkönnyíti a szakmai kritériumoknak való megfelelést a tagok számára, jelenleg a FATOSZ-al együttműködve alapozzuk meg a tanyapedagógiai helyszínek hálózatát.

Mintagazdaság alatt elsősorban nem modern, gépesített nagybirtokokat kell érteni, inkább hagyományos családi, paraszti gazdaságokat. A mintagazdaságok fő tevékenységeik szerint változatosak kell legyenek, hiszen nem képes minden helyszín mindenféle ismeretet átadni. A helyszínek bemutathatnak pl. biogazdálkodást, kertészetet, természetközeli, extenzív állattartást, lótar-
tást és lovaglást, tájgazdálkodást speciális - pl. vízjárta - területeken, erdő-
gazdálkodást, háztáji állattartást és növénytermesztést, illetve élelmiszer
feldolgozást, tartósítást, sütést, főzést és bármilyen ház körüli munkát.

A 2012. évi kísérleti szakasz tapasztalatainak összegzése

2012-ben tavasszal és ősszel is szerveztünk tanyapedagógiai foglalkozásokat az ország több részén azért, hogy sokféle munkafolyamatba tudjuk bevonni a résztvevő iskolák diákjait a vetéstől a betakarításig. Az iskolák között volt fővárosi és vidéki, kisebb, illetve nagyobb városból, egyházi és állami iskola egyaránt.

Egyöntetű tapasztalatunk, hogy mind a gyerekek, mind a pedagógusok körében népszerű volt a program, az iskolák vezetői lelkesen várják a folytatást. Az eddigi visszajelzések és a megnyilvánuló érdeklődés alapján indokoltnak látszik egy országos szintű tanyapedagógiai program kidolgozása.

A gazdálkodók szívesen fogadták a csoportokat, tevékenység ötletekkel készültek minden alkalomra. Voltak kiemelkedően ötletes vendéglátók, akik változatos programokkal készültek és a szomszédos tanyatulajdonosokat is megmozgatták.

A gyerekek utazási és étkezési költségei teszik ki a költségvetés túlnyomó részét, ezt figyelembe kell venni a költségvetés összeállításakor, illetve már a pénzügyi források keresésének szakaszában.

Az étkezések kiváló alkalmat adnak a rusztikus, csak helyi és természetes élelmiszerből készült kóstoló asztal terítésére, illetve számos hagyományos étel elkészítésére. A sütés-főzés folyamatába lehetőség szerint bevonjuk a gyerekeket, ezért az a foglalkozások egyik programpontja. Az étkezéshez kapcsolódva tudtunk beszélni az élelmiszeripari adalékanyagokról, a veszélyekről és az egészséges táplálkozásról.

Nagy szükség volt az animátori munkára, azaz a gazdálkodásban és a gyerekekkel való foglalkozásban jártas szakemberek részvételére. Ezek a munkatársak foglalkoztatták a gyerekeket, illetve szervezték meg a gazdákkal

a foglalkozásokat, tehát a gazdák és az iskolák közötti összekötő szerepet töltötték be. Úgy gondoljuk, hogy az animátori szerep ebben a tevékenységben elengedhetetlen, ahogyan azt egyébként franciaországi tanulmányunktunk során is tapasztaltuk.

A FATOSZ-al való kapcsolódás jó alapot ad a program hálózatos jellegű működésére, hiszen a falusi és agroturisztikai szolgáltatók hálózata jól szervezett, kialakult képzési rendszerrel és kommunikációs csatornákkal rendelkezik, ezen felül számos tagja ideális fogadóhelye lehet a tanyapedagógiai foglalkozásoknak.

A helyi televíziók szívesen látogattak ki a helyszínekre, és több órát kint töltve hosszabb beszámolókat készítettek. A 'gyerekek vidéki munkában' téma érdekesnek bizonyult számukra.

Egy nap a tanyán

A tanyapedagógiai foglalkozást minden esetben a kísérő pedagógus felkészítő munkája előzi meg, aki elmondja a gyerekeknek hova mennek és milyen tevékenységet fognak ott végezni.

A tanyapedagógiai foglalkozások a helyszínre utazással kezdődnek, lehetőség szerint már ekkor csatlakozik a csoporthoz egy animátor munkatárs. A buszos

utazást követően a gyerekek gyakran gyalogosan közelítik meg a konkrét helyszíneket, a tanyát, vagy a termőföldet.

A foglalkozások fontos jellemzője, hogy azok minden percét előre megtervezzük annak érdekében, hogy ne legyenek üresjáratok. Az üres időben a csoportok pillanatok alatt szétesnek, ami nem szolgálja a foglalkozás céljait. Ezért is fontos, hogy az animátorok jól felkészültek legyenek és plusz feladatokkal, játékokkal készüljenek, mellyel az esetleg előforduló üres időket tölthetik ki.

A megérkezést követően reggelivel kezdődik a nap. Ezt a fogadó gazda és az animátorok készítik el kóstoló asztal formájában, lehetőség szerint természetes, helyi termékekből. A kóstoló asztal minden részletében természetes és hagyományos, nem csak az élelmiszerek, de az eszközök (edények, terítés, dekoráció) tekintetében is.

A reggeli után az animátorok elmondják az aznapi feladatokat, azt, hogy mivel fognak a gyerekek megismerkedni, mit fognak kipróbálni. Itt van lehetőség arra, hogy párbeszédesebb formában az animátorok felmérjék a gyerekek jelenlegi tudását az adott témához kapcsolódóan. Ez a pont már felkelti a legtöbb gyerek érdeklődését, lelkesen és kíváncsian jelentkeznek egy-egy érdekesnek ígérkező munkára. Ha már voltak a csoportnak korábbi foglalkozásai, ekkor szoktunk azokra röviden visszatérni, a gyerekek segítségével felidézve a tevékenységeket és a szerzett ismereteket.

A hozzávetőleg 30 fős csoportot játékos formában 3 kisebb csapatra osztjuk és a 3 animátor felügyeletére bízunk. Ezek a csoportok az egyes munkaterületeket forgószínpad szerűen, egymást váltva próbálják ki.

Az ebéd elkészítésében lehetőség szerint részt vesznek a gyerekek is, az animátorok és a gazda irányításával.

Az ebéd lehet a nap lezárása, de lehet pihenő is, amely után folytatódik a munka. Az ebédet közösen fogyasztjuk el szép kézműves cserép tányérokból.

A programot gyakran színesíti egy-egy látogatás a szomszéd tanyákra, lovas-kocsizás, közös éneklés, hangszerekkel való ismerkedés, vagy más program, melyre az adott helyszínen lehetőség van.

Minden tanyapedagógiai foglalkozás végén egy rövid összefoglalást tartunk a

gyerekekkel, mely során felelevenítjük a napi tevékenységeket és az újonnan megismert eszközöket, munkafolyamatokat.

Az egyes osztályok, csoportok a szezon utolsó foglalkozásain játékos Tanya Olimpián vesznek részt, ami pezsdítő, vidám élmény a gyerekek számára. A kellékek között van talicska, 45-ös gumicsizma, kötény, fejkendő, kalap, szerzőszámok, termények, és sok-sok olyan eszköz, amellyel a gyerekek a tanyasi környezetben találkozhatnak.

A tanyapedagógia szereplői

A gazda

A tanyapedagógiában nem modern, gépesített gazdaságokat keresünk, sokkal inkább a hagyományos paraszt portát, családi gazdaságot. Az eddigi foglalkozásokat is ilyen gazdáknál tartottuk, voltunk igazi parasztportán, családi házas jellegű udvarban és bokortanyán, és mindenhol kisebb léptékű, kétkezi munkával találkozhattak a gyerekek. A fogadó gazdák között volt idős gazdaasszony, középkorú gazda és fiatalember. A gazda ideális esetben hiteles, meggyőző, életben tartja a hagyományokat és szívesen mesél a gyerekeknek a munkájáról.

Az iskolák

Az iskolavezetők támogató hozzáállása alapvető feltétele a tanyapedagógia sikerének. A programot a kísérleti szakaszban megkeresett iskolaigazgatók szívesen fogadták, helyét, létjogosultságát az oktatásban azonnal látták.

Segítségünkre voltak a szervezésben, az idő rövidege ellenére több helyszínen szülői értekezletet is szerveztek, melyeken elmondhattuk a szülőknek a program céljait és értékrendjét, valamint a foglalkozásokkal kapcsolatos technikai tudnivalókat. A foglalkozásokat követően keresik,

várják az együttműködés lehetőségét, sőt, az egyik iskola már beépítette a tanyapedagógiai foglalkozásokat tagintézményeinek 2012. évi TAMOP pályázatába, mint tanórán kívüli programot.

A pedagógusok

A pedagógus a gyerekek számára az elsődleges példa, ha ő hasznosnak tartja a foglalkozást és lelkesen kiveszi a részét, a gyerek követni fogja. Lényeges, hogy a pedagógus és az animátor együttműködjenek és egyetértsenek a folyamat és a tervezett tartalom tekintetében. A pedagógusok feladata a tanyasi foglalkozáson való részvétel mellett a diákok előzetes felkészítése (hova megyünk, mit fogunk csinálni stb.), valamint az iskolában történő utólagos témafeldolgozás. A kísérő pedagógusok további fontos szerepe szükség esetén a fegyelem fenntartása. A kísérleti szakaszban nagyrészt jó tapasztalataink voltak a pedagógusokkal, csupán egy-két alkalommal fordult elő részükről kisebb passzivitás.

Az animátor

A foglalkozások megerősítették a korábbi tapasztalatainkat, miszerint az animátorok nélkülözhetetlenek a tanyapedagógiai foglalkozások lebonyolításában. Összekötő szerepet töltenek be az iskolák és a gazdálkodók között, munkájukra a foglalkozások minden percében szükség van. Egyaránt járta-sak a gyerekekkel való foglalkozásban és a gazdálkodás munkafolyamataiban, így az egész nap során irányítják a foglalkozást.

Dologra bírják a gyerekeket, bemutatják a munkafolyamatokat, elmondják annak értelmét, példákkal hozzák azokat közelebb a gyerekekhez. A terményeket és állatokat összekapcsolják a mindennapi étellel, megmutatják, hogyan találkozunk velük a mindennapokban úgy, hogy általában nem is vagyunk tudatosak felőle. Fontos feladatuk éppen ezért a szemléletformálás is, ők beszélnek a munka során az egészséges táplálkozásról, az adalék-

mentes, valódi élelmiszerekről és arról, milyen értékes szolgálatot tesz az élelmiszert előállító ember.

Az animátorok munkája már jóval a csoport érkezése előtt megkezdődik a program összeállításával, valamint a fogadó gazdával való egyeztetéssel. Az animátor a gazdával együtt igyekszik a tanya és környéke adottságát

kihasználva érdekes, változatos és sok tanulsággal szolgáló programot összeállítani. Ez tapasztalatot és kreativitást igényel, hiszen a gazdáknak ritkán van gyakorlata gyerekcsoportok fogadásában, így az egyes program elemeket közösen kell kitalálni.

Az animátoroknak szintén feladata az egyes munkafolyamatok bemutatása, kiegészítve a gazda szerepét, aki jó esetben mindenhez ért, viszont nem tud mindenhol ott lenni.

Szintén az animátor visz színt, vidámságot a foglalkozásokba saját természetes derűjével, játékokkal, énekkel és azzal, hogy olyan mozzanatokat is játékosá tesz, mint pl. a csoportok elosztása.

Mivel a programok a szabadban, gyakran természeti környezet közelében zajlanak, a nap színesítéséként természetismereti, állat- és növényfelismerési foglalkozás és játék is zajlik. Éppen ezért célszerű, ha az animátor környezeti nevelői tapasztalattal is rendelkezik.

Fontos az animátor rögtönzési képessége, mivel rendszeresen adódhatnak akadályok, események, melyeken tovább kell lendíteni a foglalkozást.

A program finanszírozása

A programot eddig egyedi támogatásokból (Vidékfejlesztési Minisztérium - miniszteri keret, MNVH szakosztályi keret), szponzori támogatásokból (vállalkozások), saját forrásból és önkéntes munkával finanszíroztuk. Az eddigi finanszírozás a kísérleti szakasz 20 foglalkozásának, valamint egyéb elemeinek költségeit volt képes részben fedezni, jelentős értékű önkéntes munkával kiegészítve.

Középtávon az iskolák által bonyolított TAMOP projektekből finanszírozható a tanyapedagógia, mint tanórán kívüli tevékenység.

Hosszú távon - amennyiben az illetékes szaktárcák a programot folytatásra érdemesnek találják - szükséges lesz a program normatív alapú finanszírozásának kidolgozása és a támogatási rendszerekbe való beépítése. Ehhez természetesen ki kell dolgozni a program kritériumrendszerét és minőségbiztosítását, valamint létre kell hozni szakmai intézményrendszerét.

Várható eredmények

A gyerekek saját megélt tapasztalatot és gyakorlati ismereteket szereznek a vidéki életről és gazdálkodásról, ami életre szóló útravalót adhat és befolyásolhatja értékrendjüket.

Javulhat a gyerekek, fiatalok munkamorálja, ami a jelenlegi társadalmi hangulat ismeretében talán a legfontosabb eredmény.

A közös munka bármilyen más foglalkozásnál jobban segítheti a közösségépítést, célt adhat a fiatalok számára. Aki ezt a fajta együttműködést megízleli, érezni fogja a közösség értékét, jelentőségét.

Az integráló, holisztikus megközelítés segít kialakítani az egészlátó szemléletet. A gyerekek számára világossá válhat, miből lesz a táplálékunk, hogyan képes együttműködni a tájhasználat által ember és természet, valamint hogyan élhetünk úgy természeti környezetünkben, hogy azt nem romboljuk, hanem gazdagítjuk.

A program értékei és szakmai tartalma, az oktatásban alkalmazott módszerek és ötletek visszahatnak a résztvevő gazdaságokra és azok környezetére, javítva a gazdálkodási gyakorlatot.

Azáltal, hogy a gazdálkodást tanításra érdemesnek mutatja be, a program hozzájárulhat a vidéki élet és munka becsületének helyreállításához, visszaadhatja a magyar gazdálkodók megte-pázott önértékét. Értékké teszi azt, amiért falu a falu.

További feladatok, a program folytatása

A kísérleti szakasz jelentősége, hogy az egyes program elemeket és technikákat kipróbálhattuk a gyakorlatban, megismertük a résztvevő pedagógusok és gazdák véleményét, valamint a program gyerekre gyakorolt hatását. A tavaszi és őszi szakaszok már megmutatták, hogy más a tervezés és más a valóság, sokféle tanulsággal szolgálva a további tervezéshez.

A következő időszakban - a finanszírozás mellett - ki kell dolgozni a program kritériumrendszerét.

A megvalósítást biztosító intézményrendszernek tükröznie kell a tanyapedagógia komplex jellegét, azaz egy szakmai szövetségben helyet kell kapjanak az oktatási és agrár tárca képviselői, a gazdálkodókat és fogadó helyeket tömörítő szervezetek, valamint a környezeti neveléssel és animátori munkával foglalkozó szervezetek. Mindemellett érdemes megtartani a kezdeményezés civil jellegét.

Javasoljuk, hogy a tanyapedagógia épüljön be a 2014-20-as agrártámogatási rendszerbe úgy, hogy az oktatásban résztvevő gazdaságok az agrártámogatási rendszer keretében kapjanak tevékenységükért normatív jellegű ellentételezést. A program finanszírozása ezáltal stabil alapokra kerülne, a gazdálkodók számára kiszámítható megélhetés-kiegészítést adhatna, ezáltal megkönnyítené a kezdeményezés országos hálózattá fejlődését.

Szeretnénk, ha néhány év múlva hazánkban minden iskola diákjainak lehetősége volna tanyapedagógiai foglalkozásokon részt venni. Meggyőződésünk, hogy ez mind a gyerekekre, mind a gazdálkodókra jó hatással lesz.

Hogyan kapcsolódhatnak be az iskolák a programba?

A tanyapedagógia éppen a kísérleti szakaszán van túl Magyarországon, így nem rendelkezik kialakult finanszírozási rendszerrel. Ahogyan azonban fentebb említettük, a TAMOP támogatási rendszerében kiírt pedagógiai programokban van lehetőség beépíteni azt, mint tanórán kívüli tevékenységet. Megfelelő előkészítés és gondos lebonyolítás esetén a tanyapedagógiai foglalkozások rendkívül élvezetes és hasznos kiegészítői lehetnek az iskolai pedagógiai munkának, az egyszerű gazdálkodási ismereteknél jóval többet adva a gyerekek személyiségfejlődéséhez.

Amennyiben szeretnének bekapcsolódni a programba, kérjük keressék fel honlapunkat: www.tanyapedagogia.hu, vagy jelentkezzenek a kapcsolat@tanyapedagogia.hu címen.

A kiadvány a „Mezőgazdálkodási gyakorlat a magyar iskolai oktatásban, Pedagógiai program kísérleti szakasz II.” című projekt keretében készült; a projekt a Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat támogatásával valósult meg.

Támogatóink és szakmai partnereink:

XV. ker. Önkormányzat

Környezetbarát papírra nyomva.